

Desmond Doss: Hogyan készült a fegyvertelen katona?

(Victor Hulbert írása)

Hogyan képes egy könyv annyira megihletni egy embert, hogy a következő 40 évet azzal tölti, hogy mozifilmet készítsen belőle? A 'Legvalószínűtlenebb hős' (The Unlikeliest Hero) című könyv egy háborús hős egyszerűen bátor története, aki visszautasította hogy harcoljon, de mint szanitéc, életek százait mentette meg. Ez a történet ragadta meg egy fiatal kanadai, Stan Jensen képzeletét. Habár semmi tapasztalata nem volt a médiában, elhatározta, hogy élete legnagyobb szenvedélye az lesz, hogy minél többekhez segít eljuttatni ezt az életet megváltoztató történetet. Még arra is képes volt, hogy Los Angelesbe költözzön, csak azért, hogy Hollywood közelében élhessen abban a reményben, hogy kapcsolatba léphet egy olyan személlyel, aki valóra váltja élete álmát.

A szanitéc neve: Desmond Doss. Több hihetetlen fordulat és csavar után, 10 évvel Doss 2006-os halála után, Jensen 1970-es évekbeli álmát "A legvalószínűtlenebb hősről" valóra váltja "A fegyvertelen katona" (Hacksaw Ridge) mozifilm, amely egészen különleges perspektívát kínál a háborúra. A fegyvertelen katona végigkíséri egy elhú fiatalember életét, aki kész hazáját szolgálni, de nem hajlandó fegyvert érinteni.

Doss megaláztatást és bántalmazást szenvedett el katonatársaitól, akik megvetették keresztény, békeszerető elveit. A II. Világháború legvéresebb csendes-óceáni csatájában szolgált, és az első fegyveres szolgálatot megtagadó személy lett, akit kitüntettek a Kongresszusi Becsület Érdeméremmel. Az egyik leghíresebb csatában, melyről a film angol címét is kapta (Fűrészfok gerinc), Doss 75 sebesültet hordott egyesével egy százhusz méteres szakadékhoz, hogy biztonságba helyezze őket. A következő napokban Doss sorozatosan hasonló bátorságról tett bizonyosságot, ahogyan a tűzvonalban segítette a sebesülteket. Még saját sebei sem állították meg, és folytatta a sebesültek ellátását, miközben másoknak őt kellett elsősegélyben részesítenie.

Kitüntetésének indoklása a következőket tartalmazza: "Doss őrvezető a halálos veszedelemben tanúsított rettenthetetlen bátorságával és megingathatatlan határozottságával sok katona életét megmentette. Neve fogalom lett a 77. gyaloghadosztályban, hiszen páratlan hősiességről tett bizonyosságot, ami messze túlmutatott azon, ami kötelessége lett volna."

Izgalmas olvasmány, de hogyan lehet ezt a történetet kasszasikerré alakítani, ha kiderül, hogy Doss nem néz filmeket, és nem szereti a színházat?

Ez az a pont, ahol a gondviselés, vagy szerencse, összehozta Jensent a forgatókönyvíró-producer Gregory Crosby-vel, a legendás énekes és színész, Bing Cosby unokájával. Ebben az időben Jensen üzletvezető volt egy keresztény könyvesboltban, Glendelben, Kaliforniában, ahol Crosby egy bemutatóra érkezett.

Jensen felismerte a lehetőséget, és a könyv egy példányával ajándékozta meg Crosbyt, és megkérte hogy olvassa el, mert ahogy fogalmazott: "Mindig úgy gondoltam, hogy nagyszerű mozi lenne belőle."

Crosby arra emlékszik, hogy Stan nagyon kedves srácnak látszott, ezért azt válaszolta "Hát persze!", aztán már le is zárta a dolgot. Az ilyen kérések ugyanis a

munkával járó kellemetlenségek a mozi világában élők mindennapjaiban. “Végtelen mennyiségű ember szólít meg azzal, hogy olvassam el a kéziratokat vagy ötleteiket, úgy hogy abban a pillanatban nem tulajdonítottam nagy jelentőséget a dolognak, habár be kell vallanom, hogy az a részlet, miszerint Desmond Doss az első fegyveres szolgálatot megtagadó személy a történelemben, akit Kongresszusi Becsület Érdeméremmel tüntettek ki, megfogott. Így mégiscsak hazavittem a könyvet, és rátettem az íróasztalomon tornyosuló könyvkupac tetejére.”

A könyv ott is maradt több hónapra, míg egy vasárnap Crosby eldöntötte, hogy rendet rak az íróasztalon, és felfedezte a könyvet egy csomó papír, jegyzet és egyéb irat alatt. “Két órával később,” - emlékszik vissza - “szó szerint az utolsó fejezetet olvastam, amikor az irodámba lépve a feleségem és a fiam aggódva látták, hogy a szemem könnyes, a karjaim pedig libabőrösek. A feleségem megkérdezett: “Valami baj van? Jól vagy?” Én pedig azt válaszoltam: “Épp most olvastam el minden idők egyik legnagyobb történetét, és még igaz is, minden szava valóság!”

Ettől a pillanattól kezdve a projekt könnyen haladhatott volna előre, leszámítva egyetlen fő akadályt: Doss nem hitt a moziban. A helyzet az, hogy egyáltalán nem érdekelt, hogy bárki is megfilmesítse az életét. Jensen így emlékszik vissza: „Desmond nem hitt Hollywoodban, és még csak moziban sem járt - hogy pontos legyek. Úgy érezte, hogy a filmipar egy felelőtlen és gonosz üzlet, ami erkölcstelenséget és egészségtelen életmódot népszerűsít, és egyetlen célja, hogy meggazdagodjon az egyszerű emberekből.”

A történet különlegessége, hogy Crosby, a veterán filmkészítő, bizonyos mértékig egyetértett Doss álláspontjával. Crosby-t az érdekli, amit így szeret megfogalmazni: “filmek, amik felébreszti a nyáját”. Ezt a kvalitást látta meg Doss történetében, egy olyan filmet, amely elgondolkodtatja a nézőt, hogy mi fontos igazán az életben. Ezt mondja: „Mióta tudom az eszem, mindig Frank Capra filmeket szerettem nézni, és csak olyan filmeket és tévéműsorokat akartam készíteni, amelyek valódi embereket és eseményeket mutatnak be, és megváltoztatják a világot. Ezek a történetek a történelem során irányt mutattak, hogyan kell a megoldás részévé válni és nem a probléma részévé. A fegyvertelen katona mintha csak az én védjegyemet viselte volna, és eltökéltem, hogy megcsinálom.”

Több hétnyi kutatómunka után, amiben Doss vallását is áttanulmányozta, Jensen és Crosby végül találkoztak magával az emberrel Los Angelesben a háborús veteránok és Kongresszusi Becsület Érdeméremmel kitüntetettek szokásos évenkénti találkozóján.

Ahogy beléptek a háborús veteránokkal és családtagjaikkal teli terembe, Crosby és Jensen meglátták ezt a „szerény, kedves hőst”, ahogy fiatalabb katonákkal beszélget. „Aztán mintha csak egy magasabb erőnek engedelmességet, Desmond hatalmas mosoly kíséretében kezet fogott a fiatalokkal, rám nézett, és elindult egyenesen felénk, mintha régi barátot ismert volna fel bennünk.” - meséli Crosby. “Pedig sohasem találkoztunk vele, mégis, mintha Desmond érezte volna, hogy beszélnie kell velünk, mintha csak isteni útmutatás vezérelte volna. Megborzongató pillanat volt, amit sosem felejték el.”

Ez volt a kezdete egy hosszú és gyümölcsöző beszélgetésnek, melyben szó esett életről, családról, erkölcsről, majd végül a nagy kérdésről: „Megfilmeshetnénk az életét?” Doss azzal a megszokott mondattal válaszolt, amivel évtizedeken keresztül más híres filmeseket is lepattintott: „Nem akarom, hogy engem dicsőítsenek azért, amit a második világháborúban tettem.” - majd hozzátette - „Ez csak rám és Istenre tartozik, egyszerű szolgálat a hazámért.”

Eljött az idő, hogy Crosby merész legyen, és előhossa, amit az Adventista Egyház történelméből tanult. „Elmondtam neki, hogy megértem, aztán megkérdeztem tőle, hogy mi volt az egyik első eszköz, amit az egyháza megvásárolt a kezdeti időkben. Furcsán nézett rám, aztán rávágta: “Hát egy nyomdagépet. Erre gondoltál?” Én erre azt mondtam: “Pontosan! És vajon Hiram Edson miért adott kölcsönt az egyháznak, hogy megvásárolhassa a nyomdagépet?”

Doss elmagyarázta, hogy az adventisták szerették volna elmondani a világnak az üzeneteket, és a nyomdagép nagyszerű módja volt, hogy elérjék az embereket levelekkel és kiadványokkal. Ezt követte a könyvek értékének megvitatása - a nagyszerű keresztény kiadványoké, meg azoknak a “sötét, negatív, sátáni könyveké”, amiket Doss sosem olvasna el.

“Attól tartok, hogy a hordozót hibáztatod a tartalom helyett.” - érvelt Crosby - “Most arra lenne lehetőségünk, hogy az emberiséget megismertessük egy történettel, ami megváltoztathatja a világot. Megoszthatnánk egy erőteljes üzenetet, különösen a fiataloknak, hogy rendben van, hogy az légy aki vagy, hogy járhatsz a saját utadon, és nem számít, hogy mások mit gondolnak, egészen addig, amíg azt csinálod, amit a szívedben is igaznak érzel.”

A többi történelem. A film elkészült, A fegyvertelen katonát Mel Gibson rendezte és Andrew Garfield játssza Dosst.

Mégis, mi különbözteti meg ezt a filmet a többi háborús filmtől? A Hollywood Reporterrel beszélgetve Gibson azt felelte, hogy “a szanitéc történetét, aki nem akart fegyvert érinteni, de életüket akart menteni a világ legszörnyűbb helyén, inspirálónak” találta. Majd hozzátette: “Besétálni a világ legszörnyűbb helyére, még csak fegyvert sem viselve, mégis ott járni, és végezni a munkáját, katonai elsősegélyesként életüket mentve, egyszerűen csodálatraméltó.”

Jensen számára végignézni a filmet maga a valóra vált álom. Most mégis azt kívánja, bárcsak korábban kijött volna, még az Iraki Háború előtt. “A film most ellenkultúra. Egy ilyen film reményt adhat az embereknek, hogy érdemes kiállni a meggyőződésük mellett. Lehetsz hős, és mégis hűséges maradhatsz az elveidhez.”

Azoknak a dilemmájával zárja le, akik ellenzik a háborút és az erőszakot, de felismerik, hogy nem egy tökéletes világban élnek. ‘Állampolgárként olyan helyzetbe kerülhetsz, hogy harcolnod kell a hazádért. Hogyha a mennyei királyság polgára vagy, akkor azért az országért kell harcolj. Néha mindkettőben helyt kell állj.’

Jensen nyitva hagyja a kérdést. Doss egy lehetséges választ ad rá.